

סוג הבחינה : בגרות
מועד הבחינה : קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון : 69281

מדינת ישראל
משרד החינוך

פסיכולוגיה תכ"ל ישנה
מועד קיץ תשפ"ג 2023

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעתיים
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — (12.5x4) — 50 נקודות
פרק שני — (10x5) — 50 נקודות
סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.
- ד. הוראות מיוחדות : אין.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, רשמו "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

בהצלחה!

/המשך בעמוד הבא/

השאלות

פרק ראשון (50 נקודות)

ענו על 4 סעיפים מתוך שאלות 1-4 (לכל סעיף 12.5 נקודות).

1. למרות ההתנגדות הוריו, עופר בן ה-15, החליט לצאת ביום חמישי לבילוי לילי עד אור הבוקר עם חבריו. כשעופר חזר ביום שישי בבוקר – הוריו כעסו עליו מאד והודיעו לו שבשבוע שלאחר מכן הוא לא יוכל לצאת לבלות. בבילויים הבאים עופר הקפיד לחזור בזמן.
א. ציינו באיזה שלב נמצא עופר על פי התיאוריה הפסיכו חברתית של אריקסון. הציגו שני מאפיינים של השלב והדגימו אותם מהפתיח.

ב. הגדירו מהי למידה. האם במקרה המתואר בפתיח התרחשה למידה? נמקו.

2. כל תלמידי כיתה ט' החליטו לבחור בשנה הבאה להגביר את לימודיהם בשנה הבאה במגמת תיאטרון. דני מתעניין דווקא בקולנוע וחשב שעדיף לו ללמוד במגמת קולנוע אך בסוף החליט לבחור כמו כל ילדי כיתתו ללמוד במגמת תיאטרון, וזאת כיון שלא רצה להיות יוצא דופן וגם כי חשב אולי הם יודעים יותר טוב ממני שלימודי תיאטרון עדיפים.
א. הגדירו מהי פסיכולוגיה והסבירו שני סוגי התנהגות והדגימו סוג אחד של התנהגות מהפתיח

ב. ציינו שני צרכים להתנהגות קונפורמית והדגימו אחד מהם מתוך התנהגותו של דני.

3. דגנית היא מורה בבית ספר, המרוחק מביתה ולכן מרבה לאחר לעבודה. מנהל בית ספר, שידוע כמנהל קשוח ודייקן שבד"כ לא מזמן מורים לשיחות קרא לה לשיחה ונזף בה קשות. מאותו יום דגנית הפסיקה לאחר.
א. הסבירו שתי שיטות ללמידה על פי ההתניה האופרנטית. הדגימו שיטה אחת המופיעה בפתיח.

ב. לפני השיחה עם המנהל דגנית חששה מאוד והייתה לחוצה. הסבירו שני גורמים ללחץ ע"פ מודל הגירויים ונמקו בעזרת אחד מהם מדוע דגנית הרגישה לחץ.

4. אסתר בת השמונים נוהגת ללכת למועדון הקשישים השכונתי. במסגרת הפעילות במועדון היא נוהגת לשתף את חבריה בזיכרונות ילדותה בטורקיה. היא חוזרת ואומרת שהיא שלמה עם חייה ואין ולא מתחרטת על דברים שעשתה.
א. ציינו באיזה שלב נמצאת אסתר על פי התיאוריה הפסיכו חברתית של אריקסון. תארו את הקונפליקט המתרחש בשלב זה, והסבירו אותו ע"פ הפתיח.

ב. לאסתר עמדה חיובית על המועדון שבו היא חברה ציינו שני מאפיינים של עמדה. הדגימו אותם על עמדתה של אסתר על המועדון.

פרק שני (50 נקודות)

ענו על 5 שאלות מתוך שאלות 16-5 (לכל שאלה 10 נקודות)

5. המלחמה בין רוסיה ואוקראינה, גרמה לכך שהמוני פליטים אוקראינים ברחו למדינות אירופה הסמוכות, חלק גדול מאזרחי המדינות הקולטות מתנגד לקבלת הפליטים, מחשש שהם ישתלטו על מקומות עבודה יפגעו בכלכלה וישיפעו לרעה על התרבות המקומית. הם מביעים כעס על הממשלות שאינן סוגרות את השערים לפליטים. לעומתם ארגוני זכויות אדם במדינות השונות חושבים שחייבים לעזור לפליטים הבורחים מאזור מלחמה ולקבל אתם על אף המחיר שעלולים לשלם, א. ציינו את שלושת מרכיבי העמדה. והדגימו אותם מהפתיח ביחס לקליטת פליטי מלחמה במדינות אירופה.
- ב. ציינו ערך אחד מנחה את המתנגדים לקבל פליטים וערך אחד המנחה את אירגוני זכויות האדם. נמקו באיזה ערך הייתם בוחרים.
6. ציונה מנהלת משרד גדול. היא שמה לב שהעובדים אינם מסתדרים אחד עם השני והדבר גורם לבעיות בעבודתם. היא מחליטה לפנות לפסיכולוג שיעזור לה בפתרון הבעיה. ציינו לאיזה סוג של פסיכולוג ציונה תפנה. הסבירו מדוע תפנה דווקא לסוג כזה של פסיכולוג.
7. ערכו השוואה בין חיזוק נצפה וחיזוק ישיר ע"פ שני קריטריונים.
8. הציגו שתי מסקנות ממחקרו של בנדורה על השפעת הטלוויזיה על האלימות.
9. קוהלר ערך מחקר על השימפנזה סולטן. תארו את מהלך המחקר תוצאותיו ומסקנותיו.
10. עדן ותמר הן חברות טובות שלומדות שעות רבות ביחד. לקראת תקופת הבגרויות תמר מרגישה לחץ גדול מאוד ואילו תמר לא מבינה על מה הלחץ. הסבירו בעזרת מודל האינטראקציה של לזרוס מדוע תמר מרגישה לחץ מקופת הבגרויות ואילו עדן לא מרגישה כך.
11. חנה רוצה שהוריה יממנו לה את רישיון הנהיגה. ציינו שיטה אחת להשגת היענות והדגימו כיצד בעזרת שיטה זו תשכנע חנה את הוריה לממן לה את רישיון הנהיגה

12. יש הטוענים שדעות קדומות הן יציבות יחסית. האם אתם מסכימים עם טענה זאת? הביאו נימוק מסוג ראייה המאשש או מפריך טענה זאת.

13. יובל, תלמידת שמינית, לחוצה מאד מהגיוס המתקרב לצבא. ציינו שתי שיטות להתמודדות עם לחץ – שיטה אחת המתמודדת עם הבעיה ושיטה ששנייה המתמודדת עם הרגשות המתלווים ללחץ. הדגימו כיצד בעזרת אחת השיטות תוכל יובל להפחית את הלחץ

14. הסבירו מהי תקופה קריטית על פי התיאוריה הפסיכו חברתית של אריקסון - הביאו דוגמא למושג זה מאחד השלבים בתיאוריה.

15. ציינו והסבירו ביקורת אחת שהייתה על מחקרו של מילגרם בנושא ציות לסמכות.

16. היסטוריונים מצאו כי כאשר יש תקופות של שפל כלכלי – יש עלייה גדולה בהתפתחות דעות קדומות נגד מיעוטים. ציינו שני צרכים המסבירים התפתחות דעות קדומות. הסבירו על פי אחד מהצרכים מדוע בתקופות כאלו מתרחשת עליה בתופעת הדעות הקדומות.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל

אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך